

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
oraz Wojskowej Służby Polek
87-100 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl, www.zawacka.pl

poprzedni w OI-458/1089
X4 101
E.B.

4

00-071 Warszawa

poza Pom.
Warszawa K O P - AK
++ Wojciechowski Zygmunt

M-458/1089 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

Wojciechowski Zygmunt.....

J: 196-458/1089 Pom.....

przez Pom. Warszawa R.O.P.-A.D.

I./1. Relacja

k. 4 s. 1-4

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja

.....

.....

.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. —

VI. Fotografie braku

1/1. Relacja - Wojciechowski Zygmunt

1. Zygmunt Wojciechowski - relacja spisane
12.08. 1989 r., napis, kserokop. k. 3 s. 1-3
2. Biogram - relacja autorstwa Armuy
Sakrowskiej, napis, kopia k. 1 s. 4

Zygmunt Wojciechowski
ul. Krakowskie Przedmieście
00-071 Warszawa

~~AS4~~

Rel. M. 458/1089
3/1/1/1

L.dz. 296/A/92

A N K I E T A

- Nazwisko : WOJCIECHOWSKI
- Imiona : Z y g m u n t
- Data i miejsce urodzenia : 1 września 1916 r. Włocławek
- Uzyskane stopnie oficerskie /kiedy, jakie, przez kogo nadane/ :
podporucznik artylerii, starszeństwo 1 września 1939 r. rozkazem
Naczelnego Wodza z dnia 13 września 1939 r.
- Otrzymane odznaczenia : Krzyż Walecznych - 1 października 1944 r.
Medal Wojska 4-krotnie - 15 sierpnia 1948 r.
Krzyż Armii Krajowej - 21 listopada 1984 r.
Krzyż Kampanii
Wrześniowej 1939 r. - 15 sierpnia 1985 r.
Krzyż Kawalerski Orderu
Odrodzenia Polski - 26 czerwca 1969 r.
- Stanowiska w pracy cywilnej : różne kierownicze stanowiska w działal-
ności gospodarczej,
- Adres : 00-071 Warszawa, ul. Krakowskie Przedmieście

1. Opis pobytu w SPA

Służbę wojskową rozpocząłem 1 września 1937 r. w Szkole Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim. Miałem przydział do I plutonu /d-ca kpt. Kwiatkowski/ 8-ej baterii /d-ca kpt. - mjr Stefan Rojewski/. Na wiosnę 1938 r. zdecydowałem się na służbę stałą w wojsku : złożyłem podanie o przyjęcie mnie do Szkoły Podchorążych Artylerii w Toruniu. W maju 1938 r. zdałem egzamin wstępny z wynikiem pozytywnym. W pierwszych dniach czerwca skierowano mnie do pułku manewrowego Szko-
ły Podchorążych Piechoty /Ostrów Mazowiecka/, gdzie odbywałem przeszkolenie piechoty do połowy lipca 1938 r.

Od połowy sierpnia 1938 r. - jako podchorąży I rocznika byłem już w Szkole - Toruń-Mokre. Byłem w 4 baterii - d-ca kpt. Marian Rewicz
*) /zamordowany w Katyniu/. Moim dowódcą plutonu był kpt. Edward Nowak. Funkcję komendanta Szkoły pełnił wybitny oficer płk Adam Tymoteusz Sawczyński, II dywizjonem dowodził mjr Włodzimierz Czerniakowski. *)
15 października 1938 r. po XV promocji SPArt zostałem podchorążym II rocznika.

Praktyki pułkowe odbywałem w roku 1939 :

- w lutym - w 16 pułku artylerii lekkiej w Grudziądzu,
- w maju - w 17 pułku artylerii lekkiej w Gnieźnie.

Na praktykę pułkową okresu manewrów otrzymałem skierowanie do 27 pal

st. - we Włodzimierzu Wołyńskim.

Proces kształcenia oficerów w Szkole Podchorążych Artylerii był zorganizowany w sposób nowoczesny, a wykładowcy i dowódcy reprezentowali najwyższy poziom fachowy i żołnierski. Z wielkim szacunkiem wspominam płk A. Sawczyńskiego - komendanta Szkoły; dowódcę mego dywizjonu mjr Wł. Czerniakowskiego; znakomitego wykładowcę historii wojen i wojsko - wości kpt. Michała Wieliczko-Wielickiego; mego dowódcę plutonu - znakomitego jeźdźca i topografa kpt. Edwarda Nowaka - z którym los zetknął mnie wkrótce w zupełnie innych okolicznościach; i wielu innych.

2. Udział w wojnie obronnej 1939 r.

27 pułk artylerii lekkiej, zmobilizowany w marcu 1939 r. był w sierpniu na stanowiskach obronnych na Pomorzu /w składzie Armii Pomorze/. Do Włodzimierza Wołyńskiego przyjechałem w pierwszych dniach sierpnia: w koszarach 27 pał mieścił się ośrodek zapasowy artylerii lekkiej nr 2 który prowadził szkolenie rezerwistów. W czasie praktyki ćwiczyłem z kanonierami obsługi działoczoyny. Następnie brałem udział w walkach z Wehrmachtem w obronie Włodzimierza jako działonowy.

3. Obozy jenieckie

17 września zostałem internowany przez wkraczające wojska sowieckie i pieszym marszem skierowany przez Równe - Ostróg do Szepietówki. Stąd liczna grupa jeńców w której się znajdowałem została przewieziona na transportem kolejowym do Moskwy. Natychmiast po przyjeździe do Moskwy cofnięto nas z powrotem - tym samym pociągiem - do rejonu Kijowa. Osadzono nas w obozie Bołota.

W listopadzie 1939 r. na skutek porozumienia władz sowieckich z sojusznikiem niemieckim nastąpiła wymiana jeńców. Jako urodzony we Włocławku /przyłączonym do Rzeszy Niemieckiej/ zostałem przekazany Wehrmachtowi. Dowieziono mnie - chorego na tyfus - do Radomia, i umieszczono w szpitalu. Po wyzdrowieniu wyjechałem do Warszawy. Zamieszkałem tu u krewnych.

4. Udział w ruchu oporu.

W marcu 1940 r. spotkałem w Warszawie mego dowódcę plutonu ze SP Art kpt. Edwarda Nowaka, organizującego konspirację KOP /Komenda Obrońców Polski/. Zostałem zaprzysiężony w KOP /zintegrowanej w r. 1941 z ZWZ/ i skierowany do pracy w łączności na stanowisku kuriera na trasie Warszawa-Kraków. Równoległe prowadziłem w Warszawie kolportaż prasy konspiracyjnej. Organizacyjnie należałem do sieci terenowej Rejonu Armii Krajowej Warszawa-Sródmieście.

W Powstaniu Warszawskim walczyłem w zgrupowaniu ppłk "Sławbora" /Jan Szczurek-Cergowski/ na stanowisku zastępcy dowódcy kompanii kpt.

-158-
-3-

1/11/3

Stanisława Ossowskiego /"Jastrzębiec II"/. W czasie walk straciłem
prawa rękę.

Zostałem odznaczony Krzyżem Walecznych.

Po kapitulacji znalazłem się w niewoli niemieckiej : początkowo
w Stalagu Zeitheim, a następnie w Oflagu VIB /Dössel/.

Do kraju wróciłem w roku ~~1945~~ 1946

6. Okres powojenny.

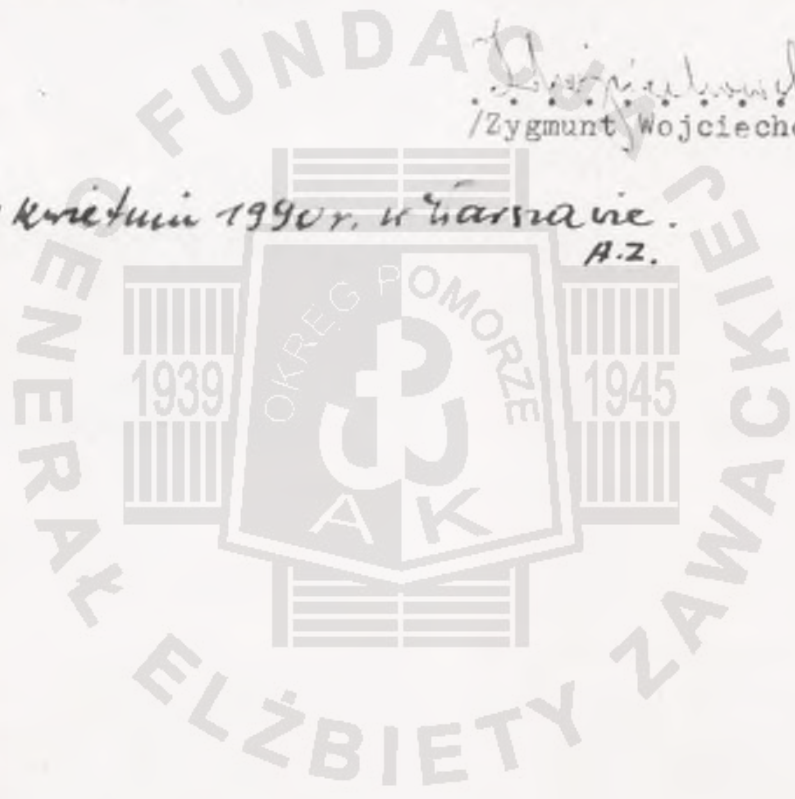
Podjąłem pracę w państwowym przedsiębiorstwie handlowym "Chemia".
Po 26 latach przeszedłem na emeryturę.

Warszawa, dn 12 sierpnia 1989 r.

Zygmunt Wojciechowski
/Zygmunt Wojciechowski/

Zmarł w kwietniu 1990r. w Warszawie.

A.Z.

2/1/4

Ppor.art.WOJCIECHOWSKI Zygmunt /1916-1990/.Ur.1.09.1916 we Włocławku. Absolwent Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim /1938/ i Szkoły Podchorążych Artylerii w Toruniu /1939 -prom.XVI/. Podczas kampanii wrześniowej zmobilizowany w składzie 27 pal we Włodzimierzu, brał udział w obronie tego miasta. 17 września internowany przez wojska sowieckie został wywieziony do Moskwy, a następnie do obozu Bołota w rejonie Kijowa. W listopadzie 1939 r., w wyniku niemiecko-radzieckiego porozumienia o wymianie jeńców, został zwolniony z niewoli sowieckiej i jako pochodzący z terenów przyłączonych do Rzeszy, przekazany Wehrmachtowi. Po udanej ucieczce ze szpitala w Radomiu, gdzie przebywał jako chory na tyfus, znalazł się u rodziny w Warszawie. W marcu 1940 r. został zwerbowany przez swego dowódcę z SPA w Toruniu kpt. Edwarda Nowaka do organizacji Komenda Obrońców Polski, dołączonej w 1941 r. do Związku Walki Zbrojnej. Pracował w łączności wykonując zadania kurierskie na trasie Warszawa-Kraków. Jednocześnie kolportował w Warszawie prasę konspiracyjną. Organizacyjnie należał do sieci terenowej Rejonu AK Warszawa-Sródmieście. W Powstaniu Warszawskim, w którym stracił prawą rękę, walczył w zgrupowaniu ppłk. J. Szczurek-Cergowskiego /ps. Sławbor/ jako z-ca dowódcy kompanii kpt. S. Ossowskiego /ps. Jastrzębiec II/. Po kapitulacji powstania dostał się do niewoli niemieckiej. Przebywał w Stalagu Zeitheim i w Oflagu VI B /Dössel/. Po powrocie do kraju w 1946 r. zamieszkał w Warszawie. Pracował w kilku instytucjach gospodarczych, najdłużej w przedsiębiorstwie "Chemia" /26 lat/. Od roku 1982 był na emeryturze. Zmarł w Warszawie w kwietniu 1990 r.

Był odznaczony: Krzyżem Walecznych /1944/, Medalem Wojska /1948/, Krzyżem Armii Krajowej /1984/, Krzyżem Kampanii Wrześniowej 1939 /1985/ i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski /1969/

Zródła opracowania: Bbl. Gł. WSOWRiA w Toruniu, Wykaz absolwentów Szkoły Podchorążych Artylerii z lat 1923-1939 /Księgozbiór archiwalny/ oraz Księga Wspomnień Polskich Artylerzystów, t. 3 /rękopis/.

Wojciechowski Zygmunt

